

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročimo, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani. Učiteljska tiskarna, Frar čiškanova ul. 6/L. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Stanovsko političsko glasilo UJU. - Poverjeništvu Ljubljana

Izjaha vsak četrtek. Na- ročnina znaša za neorga- nizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte- 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s čla- nino že plačano naročnino za list. Za oglase in re- klamne novice vsaki vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek po- sebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Vzpored zborovanja V. pokrajinske skup- ščine UJU Poverjeništvu Ljubljana.

V zmislu čl. 18. Pravil UJU in § 15. Poslovnika UJU poverj. Ljubljana skli- čuje se V. pokrajinska skupščina UJU poverjeništvu Ljubljana

na 4. in 5. julija 1925 v Šoštanju.

Dne 4. julija v soboto:

1. Ob pol 10. uri dopoldne seja širjega sosveta z odse- ki v dvorani Sokolskega do- ma:

1. Izročitev došlih predlogov in re- solucij odsekom.
2. Pomnožitev odsekov z delegati po čl. 21. e) poslovnika.

3. Skupno posvetovanje širjega so- sveta z odseki.

II. Seje odsekov se vrše takoj po seji širjega sosveta in se nadaljujejo popoldan. Odseki zborujejo v Sokolskem domu in v šoli.

ZBOROVANJE ODSEKOV.

1. Stanovsko in šolsko po- politični odsek: Projekt novega šol- skega zakona, Referent Ivan Dimnik, urednik »Učit. Tovarisa« v Ljubljani.

2. Narodno - prosvetni in kulturno - pedagoški odsek: Enoten poslovnik za oba odseka. Re- ferent Vilibald Rus, sreski šolski nadzornik v Kranju.

3. Odsek za stanovski na- raščaj: Poročilo o delovanju okrajnih odsekov za naraščaj in smernice za bo- doče delo. Referent Anton Skala, strokovni učitelj v Mariboru.

4. Odsek za obmestno šol- stvo in neodrešeno ozemlje: Poročilo o delovanju in smernice. Re- ferent določi odsek.

5. Gospodarski odsek: Ra- čun in proračun Pov. UJU. Referent M. Fegic, glavni blagajnik Pov. UJU v Ljubljani.

6. Pravno - obrambni in ti- skovni odsek: Ustanovitev prav- nega zastopstva za učiteljstvo in poslov- nika za pravno - obrambno zastopstvo. Referenta določi učiteljsko društvo za Maribor — mesto.

Opomba: V svrhu lažjega poslo- vanja so se združili nekateri odseki. Do- polnitev referentov in eventualne spre- membe se objavijo naknadno. Odseki bo- do obravnavali tudi došle predloge in pripravili poročila in resolucije za dele- gacijo in glavno zborovanje. Okrajni odseki naj pošljejo takoj svoja poročila referentom.

Vsi delegati in predsedniki društev imajo pravico in dolžnost udeleževati se razprav v odsekih, glasovalno pravico pa imajo samo stalni odsekovi člani in pomnoženi člani odsekov po točki 1. 2. gornjega dnevnega reda.

Pozivamo delegate, da za časa zbo- rovanja odsekov sodelujejo v katerem- koli odseku in tako z aktivnim sodelova- njem pozitivno porabijo čas na skup- ščini.

III. Ob 1/2 16. uri (takoj po prihodu popoldanskega vla- ka) se prične v dvorani So- kolskega doma

ZBOROVANJE DELEGACIJE.

1. Otvoritev in overovljenje dele- gatov.

2. Poročilo poverjenikovo: Poro- ča poverjenik tov. Luka Je- lenc.

3. Poročilo tajnikovo: Poroča strokovni tajnik tov. Rudolf Dostal.

4. Blagajnikovo poročilo: a) račun poverjeništvu, b) proračun poverjeni- štva, c) račun »Zvončka«, d) proračun »Zvončka«. Poroča glavni bla- gajnik tov. Mirko Fegic.

5. Poročila odsekov: Poročajo načelniki odsekov.

6. Resolucije za pokrajinsko skup- ščino dne 5. julija.

Sestava odseka za redakcijo smer- nic.

7. Nasveti.

Dne 5. julija v nedeljo:

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Začetek točno ob 1/2 10. uri v dvorani Sokolskega doma.

Dnevni red:

1. Otvoritev skupščine.

2. »Sedanja doba in učiteljstvo«. — Poroča tov. Anton Hren, šolski upravitelj v Studenih pri Mariboru.

3. »Administrativne in pravne zade- ve učiteljstva z ozirom na sedanji polo- žaj«. — Poroča tov. Pavel Flerč, referent v ministrstvu prosvete v Beo- gradu.

4. Resolucije.

UJU poverjeništvu Ljubljana:

Luka Jelenc,

poverjenik.

Mirko Fegic,

glavni blagajnik.

Rudolf Dostal,

strokovni tajnik.

Opomba: Predlogi, resolucije in nasveti se morajo poslati poverjeništvu najkasneje do 1. julija t. l.

DRAGO HUDE:

Nekaj hib predloženega projekta šolskega zakona.

Minister prosvete je predložil zakon o osnovnih šolah narodni skupščini v razpravo in odobritev, toda ne tistega, za katerega smo toliko delali na naših zborovanjih, pa tudi ne tistega, katerega smo toliko popravljali na naših anketah in sestankih. Zato mislim, da ni preveč, ako slovenskemu učiteljstvu pojasnim nekatere točke tega zakona.

Dodaj sedaj je v Srbiji veljal zakon iz leta 1904., ki pa je bil razširjen leta 1913. na Macedonijo, leta 1923. pa na Črno goro in Vojvodino. V ostalih pokrajinah pa so veljali še stari zakoni izpred vojne. Srbski zakon iz leta 1904. je bil ta- krat za Srbijo in njene takratne razmere modern in odgovarjajoč vsem zahtevam novih potreb. Ta zakon za Srbijo še danes ni zastarel, toda ker je njuna zahte- va, da se mora za celo državo osnovno šolstvo izenačiti, se mora sestaviti nov zakon, ki bo veljal za celo Jugoslavijo. Ravno to pa je zelo težko, kajti vsaka pokrajina ima radi različnih starih zaka- nov različne šolske razmere in tudi raz- lične potrebe. Večkrat se je že slišal predlog, naj bi se kar srbski zakon raz- širil na celo Jugoslavijo, čemur se je pa učiteljstvo iz novih pokrajin uplo ravno radi prej navedenih različnih razmer.

Zato smo delali 5 let na novem za- konu in se trudili, da najdemo tisto pot, ki bi res pomagala sestaviti tak zakon, ki bi združil in izenačil osnovno prosveto cele naše prostrane Jugoslavije. Lahko rečem, da se nam je v veliki meri tak zakon posrečil, toda skupščini je predlo- žen drugačen zakon, ne tisti, ki ga je učiteljstvo sestavljalo!

Pravzaprav se zakon, ki ga je mini- ster prosvete predložil narodni skupšči- ni, ne razlikuje mnogo od starega srb- skega, le da je mnogo daljši, to pa radi tega, ker so sedaj šolske oblasti mnogo- brojnejše. Slovenski učitelji tega zakona ne moremo odobriti iz več vzrokov, o katerih najvažnejših hočem govoriti tu.

Člen 49. se glasi: Koncem šolskega leta se vrši na vsaki šoli končna šolska svečanost, na kateri naj se pokaže rezul- tat šolskega dela. Ta svečanost ni nič drugega kot končni šolski izpit, eksa- men, katerega se spominjajo še naši sta- ri ljudje, ker je tudi Avstrija imela nekda- j take izpite. Propagiral in upeljal jih je za časa Marije Terezije minister Felbi- ger, kasneje pa jih je Avstrija odpravila iz pedagoških ozirov. Imajo jih pa še se- danj v Srbiji in kakor vidimo, jih hočejo upeljati z novim zakonom po celj Jugo- slaviji. Srbi se drže teh slavnosti radi mišljenja, da iste popularizirajo šolo med narodom.

tudi dejstvo, da niso do danes še vsi bratje osvobodjeni, ampak da se jih nad 800.000 še nahaja v italijanski in avstrijski sužnosti.

Pri zemljepisju bi bilo pokazati učencem vso lepoto naše zemlje. Vpra- šanje, kako visoki so hribi in kako glo- boke reke, so postranskega pomena, ker si otrok tega itak ne zapomni. Zato naj bi se v toliko lepših in krasnejših besedah opisalo vso prelest in bol naših go- ra, rek, gozdov, mest, vasi, jezer, oto- kov in morja. Da, morje bi bilo treba opisati, kot nekaj živ vir vsega našega delovanja in nehanja. Govoriti bi bilo o morju kot pljučah vsega našega gospo- darstva in blagostanja, a pokazati bi bilo tudi na geografični karti, da nas loči od morja samo mala razdalja kakih 70 km, ki jo imajo v rokah Italijani, a ki nam pristoja po vseh naravnih zakonih. — Istočasno naj se pokaže učencem pa tudi drugače veličino naše države. Sploh naj bi se vsa vzgoja sukala samo o tem vprašanju. Šolske knjige bi morale biti prenasličene samo anekdoti naših herojev in zgodovinskih slik. Tudi bi morala imeti vsaka šolska knjiga zemljevid Ju- goslavije s pridelanimi neodrešenimi kraji, kar bi skoro gotovo povzdignilo

Zoper svečanosti, izpite in eksamen koncem šolskega leta so se izrekli že pred decenijo vsi pedagogi srednje Ev- rope. Dragotin Pribil piše o njih v svoji knjigi »Sola in dom«... In tako zapove- dane predstave na koncu šolskega leta, kamor so se pripeljali v modni in ne- modni kočiji strogi gospod šolski oče ali šolski patron s skrbno počesano kito, so biokratične.

Te šolske slavnosti niso zamišljene, kakor da bi one pomagale samo vese- lejše završiti trudopolno delo in pa šolo popularizirati, ampak se za lepim ime- nom skriva pravi pravec izpit, kontrol- la celotnega šolskega dela. Tu naj bi šola pokazala vsemu svetu, staršem in nadzorniku in »šolskemu patronu« s po- česano kito, svoje uspehe: kaj so do- segli učenci in kaj premore učitelji. Zdi se mi ta komedija kakor cigan, ki na semnju pokazuje vrline svojega ukrade- nega konja.

S tem bi posebno šolstvo v Sloveniji zelo nazadovalo, zato upamo, da se bo našim organizacijam posrečilo ob dvanaj- sti uri prepričati merodajne faktorije in pa poslance v skupščini, da bodo glasova- li za odpravo tega zakona.

Klasifikacija učiteljstva bo zavisela največ od dobrega oziroma slabega iz- pada te slavnosti. Ni tedaj preveč reče- no, ako bo učitelj moralno prisiljen po- truditi se kolikor mogoče, da bo na kon- cu šolskega leta šlo vse kot po »smirni«. Marsikateri bo takoj v začetku šole pri- čel s pripravami za slavo, in to bo po- tem gonil in brusil, pilil in gladil, samo da bo občinstvu pokazal čist kristal. Vsled tega stremjenja bo zaostajalo dru- go podrobno šolsko delo.

Koliko pa škoduje taka priprava učencem. Čim bolj se približuje konec šolskega leta, tembolj se večja otrokova nervoznost in se stopnjuje učenčev strah. V šolo pride napetost in grozničavost, v njej pa se pravi vprašanja in dresira vpraša- nja in odgovore. Vse sile bodo koncentri- rane le v enem — da se povzdigne kon- čni uspeh. Šolska slavnost je le rafinira- na potvorba šolskega dela.

V starih šolskih kronikah lahko či- tamo, kako so se vršili taki izpiti. Tam lahko vidimo, koliko so morali trpeti otroci, kako slabo je to vplivalo na meh- ki otroški organizem in njegovo živčev- je. Dostikrat se je zgodilo, da je otrok po dobrem prednašanju onemogel, za- pustile so ga moči in živci, da se je zru- šil in omedlel. Večkrat so glavnega dnevnega junaka nesli domov. Tak pre- stani strah in prenapetost živcev pa lahko

čut narodne zavesti med šolsko mladi- no. Pozabiti ne smemo pa še enega važ- nega vprašanja, vprašanja narodne dina- stije in zastave. To vprašanje naj bi se po možnosti obdelalo že prvo leto, da prvo uro šolskega pouka. Pokazati bi bilo otrokom navzgor do kraljevega dvora, govoriti bi jim bilo o zastavi in razložiti pomen barv. Sploh naj bi se pokazala oziroma uporabljala zastava vsikdar in povsod, kjer bi se pokazala šolska mladina. Celotni izleti naj bi ne bili brez državne zastave. Predno bi se pa zastava razvila in dvignila, naj bi učitelj govoril kak primeren patriotičen govor, nakar naj bi otroci zapeli narodno him- no ali kaj sličnega, da s tem pozdravijo zastavo. Ravno tako naj bi se pri vseh šolskih prireditvah spremenilo priredit- veni prostor v eno samo narodno zasta- vo in naj bi se za take prilike uporaba- ljalo samo narodne in patriotične snovi.

Pa tudi izven šole bi moral učitelj delovati. Ko konča šolski pouk, naj ne začne za učitelja pavza in mir, ampak še pravo delo, ki zahteva zase celega človeka, ako hoče, da bo šolsko delo rodilo sadove. Vsaka tudi najplemeni- nejša cvetlica počasi usahne, ako se jo vsadi med plevel in ako se je ne goji.

LISTEK.

Šolska in izvenšolska vzgoja.

(Dalje.)

V naših učnih načrtih je to vse pre- skromno zahtevano, a navzlic tej po- manjklivosti bi se dalo v šoli veliko do- seči. Kakor že omenjeno prinese otrok v šolo samo zmožnost in zato je tudi naj- večja in najsvetejša učiteljeva dolžnost, da te zmožnosti zbudi in zdravi. Med temi zmožnostmi je tudi ideja naciona- lizma. Saj se še sama dobro spominjam, kako je ta ideja z menoj vred rasla, ko je bila enkrat priklicana v življenje. Iz svoje prakse vem tudi, s kako pozor- nostjo in zanimanjem poslušajo otroci zgodovinske anekdote iz junaštva svojih pradedov. Tukaj nam je torej zastaviti, tukaj začeti in drevo nacionalne vzgoje začne brskati in rasti, dokler se ne raz- raste v mogočno drevo, ki objame ves narod in državo.

Danes se vršijo ob narodnih prazni- kih pač samo šolske maše in morda tudi kak nagovor na učence, a to je tudi vse. To ne zadostuje, da bi bilo mogoče vcepiti otroku v srce zavest: »Jugoslo-

ven sem in kdo je več!« Opustiti bi bilo raje iz šolskih knjig vso nepotrebno kramo, ki jo otrok ne hode nikdar rabil in naj se mu o takih stvarih ustvarijo sa- mo prvi pojmi, medtem ko naj bi se vsa osnovnošolska vzgoja osredotočila okoli vprašanja narodne vzgoje. V tem, ali je n. pr. Sneguljica črna ali bela, oziroma ali je Hanibal prišel pred Rim ali ne, je za otroka vseeno, ker se vsega tega lahko priuči, narodnosti in narodne za- vesti pa si ni mogoče priučiti, ampak pri- vzgojiti in ravno zato bi moral učitelj porabiti tekom leta pri vsakem predme- tu, tudi pri računstvu, i najmanjšo priliko, da bi vpletel med učno snov kaj na- rodnega. Predmeta za vzgojo narodne zavesti sta kot nalašč zgodovina in zem- ljepisje. Kosovo, turške vojne, tuga o propadu carstva, vstajenje, Balkanska vojska, zadnja svetovna vojna, to so vse stvari, iz katerih bi morala zajemati mlada učenčeva duša vzpodbudo k na- daljnim velikim delom. Govoriti bi jim bilo o trpljenju pod Avstro-Ogrsko, pod- črtati prav posebno vstaje slovenskih fantov za časa vojne, Judenburg, Rad- gona, kazati bi jim bilo na ječe in zapo- re, v katerih so presedeli naši najboljši v boju za svobodo. Podčrtati bi bilo pa

zapustita v otroku stalne posledice: živčni napadi, božjast, nervoznost itd.

S takimi prireditvami se naša šola pač ne bo dandanašnji dala več popularizirati, pač pa lahko doseže tak zakon ravno nasprotno. Starši bodo videli, kaj se vse od otroka zahteva, kako se ga maltretira in nateza in vsa popularizacija je pri kraju.

Po čl. 25. morajo graditi in vzdrževati šolska poslopja občine kakor do sedaj. Akoravno je učiteljstvo z vso silo delalo na to, da bi te dolžnosti prevzela država, ker je vseeno ali gre iz levega ali pa iz desnega žepa, vendar je ostalo pri starem. Lepo in demokratično je, da se da ljudem priliko za udejstvovanje in sodelovanje pri šoli. Vendar bi se to lahko spregledalo, ako se pomisli, koliko more ravno ta člen zakona škodovati prosveti. Saj vsi poznamo konservativnost naših ljudi in občin in da njihovih slabih svetovalcev po farovžih. Vse bodo prej storili kakor pa kaj koristnega za šolo.

Krajni šolski sveti bodo še nadalje ostali, samo da se bodo imenovali krajni šolski odbori. Tudi konstituirali se bodo na drug način kakor do sedaj. V ta odbor stopi vsakokratni župan, zdravnik, šolski upravitelj in 5 odbornikov. Predsednika se voli. Odbor ima blagajnika in tajnika, ki sta plačana. Nikoli pa ne sme biti blagajnik župan ali šolski upravitelj.

Ta člen ima edino to dobro stran, da naroča občinam skrbeti za stanovanje, ogrev in razsvetljavo vsemu učiteljstvu. Zato pa mora občina v teku petih let sezidati ta stanovanja, dotlej pa vsakemu ga preskrbeti v naravi, ali pa plačati v denariu.

Po členu 26. mora občina preskrbeti vsem učencem potrebni šolski material, kakor knjige, zvezke, svinčnike itd., za kar pa sme povračilo zahtevati samo od premožnih staršev.

V obrambo.

Odsek za samoizobrazbo logaškega učiteljskega društva je povabil na svoj prvi sestanek sociologa dr. Tumo, da teoretično seznani učiteljstvo o temeljnih pojmi sociologije. Sestanek pa je sreski poglavar v Logatcu po brzojavnem nalogu velikega župana preprečil z odlokom, da ni za sestanek določeni dan, pouka prost dan.*

Ni jasno, kaj je dalo povod tej prepovedi, šepeče pa se, da je bil predmet predavanja ali predavateljeva oseba, oblastem neljuba. Če je to res, potem smo učitelji prejeli kvalifikacijo, ki ni častna za nas. Kajti, četudi ni povod jasen, vendar izzvene vsi odločujoči motivi, ki bi prišli v tem slučaju v poštev.

* Svetujemo, da se tudi ti sestanki sklicujejo s strani okr. učit. društva, da se tako zadosti formalni strani izdanih odlokov glede prostega dneva za zborovanje. Opozarjamo na najnovejši torzadveni odlok ministrstva O. N. Br. 30.780 od 2. junija 1925, ki je objavljen v 18. številki »Osnovne Nastave«.

Ravno tako je tudi s šoli odraslo mladino. Ko zapusti šolo, pride pod vse druge vplive, ki mu skušajo zamoriti ono, kar mu je dala šola. In zato mora tukaj spet zastaviti učiteljstvo s svojim delovanjem. S sistematičnim delom, bodisi v raznih prosvetnih, telovadnih, narodno-obrambnih, bodisi v gospodarskih društvi, bi lahko pridobil spet šoli odraslo mladino in bi jo še nadalje vzgojeval v pravcu, v katerem je začel v šoli.

Saj je ravno v mladini bodočnost naroda in države in bi moral ravno zato vzgajati, ne samo šolske otroke, ampak tudi mladino v narodnem — državnem duhu. Starejša generacija je živela svoječasno pod drugimi razmerami, v delu je svetovno morijo in ni čuda, ako je malo apatična napram vsemu novemu, ako ne celo sovražna. Mladina pa ne ve mnogo o drugih časih, spominja se samo kot v sanjah časov, ko je bil oče pri voljakih in bi zato seme enkrat vsejano prav gotovo obrodilo dobre sadove. Treba je le pravih vrtnarjev. Treba je pravih učiteljev, ki uporabijo svoj prost čas v dobrobit ljudstvu, narodu in državi in ne izostane uspeh. Ledina je velika, delavcev malo in ravno zato naj prime vsakdo za lopato in začne z delom, naj začne graditi hišo naše države pri najmanjših državljanih.

S temi izvajani sem hotela opozoriti samo na našo rakrano in želim, da bi s tem dopisom vzbudila med učiteljstvom resno premišljevanje.

Pri vpisovanju otrok v šolo pa je predložen zakon zelo birokratičen. Mi smo vpis izvršili v dveh dneh, po novem pa se ta procedura vleče od 1. junija do konca avgusta. Od 1.—15. junija mora svoj posej izvršiti šolski voditelj, ki pa mora spisek potem predložiti v nadaljnjo obravnavo okrajnemu nadzorniku. Do 15. avgusta pa mora po členu 44. pregledati vse stare in nove otroke zdravnik.

Člen 47. določa, da bo od sedaj kaznoval šolske zamude šolski odbor. To je zopet ena izmed slabih strani tega zakona. Če sedaj smo se pritoževali, da ni dovolj strogo postopanje, ko je kazni izrekal okrajni šolski svet, toliko slabše bo pa sedaj. Kdaj pa se bo našel tak krajni šolski odbor, ki bo pri volji radi šolskega obiska kaznovati soobčana.

Po členu 48. se glase učenčeve ocene: odlično = 5, prav dobro = 4, dobro = 3, dovoljno = 2 in nezadostno = 1.

Člen 83. določa 32-letno službovanje v pokojnino. Vojna leta se računajo dvojno.

Najslabšo stran pa pokaže ta zakon v čl. 97. in 98., ki govorita o kaznovanju učiteljstva. Okrajni nadzornik nas sme kaznovati s tridnevno plačo, prosvetna oblast pa celo s plačo od 3 do 15 dni. S to odredbo je učiteljski stan degradiran pod vse druge stanove. Ta odredba je tako reakcionarna in žaljiva za nas vse, da moramo uporabiti vsa sredstva, da se črtata ta člena.

Za okrajnega nadzornika bo postavljen tisti, ki izvrši nižji tečaj Višje pedagoške šole. Teda bomo imeli za nadzornike meščanskošolsko učiteljstvo.

Iz navedenega se vidi, da je ta zakon samo malo povečan zakon za Srbijo iz leta 1904. Slovensko učiteljstvo mu ugovarja. Ne pridobimo z njim mnogo, pač pa izgubimo mnogo.

v eno: Napredno učiteljstvo je premalo trdno v svojih mazorih, na katere ob vsaki priliki trka, da bi moglo prenesti akademsko razpravo o kaki znanosti, ne da bi se navzelo novih idej in se vsled tega politično preorientiralo. Ako sklepamo dalje, je vsa naša državotvorna gorečnost in jugoslovenstvo itd., neiskreno in začasno papirnati dokument, ki naj služi le kot okrasek in priloga k prošnji za boljše službeno mesto. Tako nas vsaj hočejo tolmачiti drugi.

Ta konstatacija je žalostna in bridka in ne služi samo nam v sramoto. Kajti, če bi tudi bili navedeni motivi opravičljivi: ali ni boljše, da se učiteljstvo jasno opredeli, da ne vem v kakšnem — izumu, ter da ostane kompaktna le skupina načelnih mož, ki bo ostala neomajno na svojem mestu, tudi ko bi se vanjo zaganjali valovi drugih — izmov?

In kako naj pridem do prave načelnosti, če ne poznam razlik, ki ločijo moje prepričanje od drugih nazorov? Kako naj izbiram obrambno orožje in moči, ako ne poznam orožja in moči onih, ki se v me zaganjajo? Po vaseh je učitelj skoroda povsod edini intelektualec, ki pride v prilike ali neprilike debatirati z demagoškimi eksponenti subverzivnih mogotcev, edini, ki bi zamogel opravičiti obstoječe razmere in braniti zdrave nazore pred izpati dobro zdresiranih agitatorjev, ki bi radi ribarili v kalnem. Kako naj bo kos demagogiji, ki ji ne pozna šibkih strani, in če zna zlučiti plast lepo nanizanih in na omanljiv efekt preračunanih fraz ter pokazati trohnel temelni na katerih so fraze zidane? Besede, kot: »Ah, kaj boste nam pravili!« ali »Govorite, kar hočete, mi pa le ostanemo« itd., — ne zaležejo več. Vse oči vaščanov gledajo na nas in podzvestno spoznajo našo nemoč — demagoštvo pa ima to moč, da oamlja preproste ljudi.

Če pa hočem spoznati temelje raznih nazorov, jih moram spoznati ne iz ust tistih, ki se z njimi ne strinjajo, ampak v prvi vrsti iz ust onih, ki jih propagirajo in nanje prisegajo.

Le tako bomo došli do načelnih, poštenih in ne le politično-zdresiranih kulturnih plonirjev.

Od nobenega stanu se toliko vsestranskih zmožnosti ne zahteva, kot od našega Dobro! Dajte nam prilike drugje, da si teh zmožnosti prisvojimo. Manj abstraktnih navodil in več konkretnega kruha, pa bo v marsičem boljše. Če pa to ne gre, pustite vsaj, da sami trošimo denar in energijo za izpopolnitev svoje izobrazbe! Hočemo biti močje iz mesa in krvi in ne lutke, ki se sese-

dejo v hipu ko jih nevidna roka izpusti! Zaupamo, zato hočemo uživati tudi zaupanje!

Se nekaj se šepeče v zvezi s prepovedjo sestanka: »Tovariš M., kot predsednik izobraževalne akcije bo zaradi tega »trpel«!

Tov. M. skoro ne more več trpeti, kot je že! Je že dovolj gori v hribih.

S. CERUT:

Nekaj misli o organizaciji »Učiteljskega pevskega zbora«.

Približno 20 let čitam »Učit. Tovariša«. V vsakem letniku skoraj je poziv ali priporočilo raznih odsekov in posameznikov, ki nas vzpodbujajo k ustanovitvi lastnega pevskega zbora. Precej je tudi okrajnih učiteljskih društev, ki gojijo petje, seveda le s pčlim uspehom. Nekaj časa tak pevski zbor životari, potem pa umolkne.

Zakaj ti zbori ne uspevajo in tudi ne morejo uspevati, je več vzrokov. Glavni vzrok je gotovo naša površnost, naše nezadostno umevanje stvari. Tovariš(ice) se priglasi kot pevec bolj radi lepšega, za zabavo. Nima pred seboj jasnega smotra, zato tudi ne prave vere in vsled pomanjkanja teh dveh faktorjev, tudi ne dovoljne sile, ki jo dosega vsakega cilja neizprosno zahteva.

Nele za zbor, tudi za drugo delo ni v nas potrebnega smisla in zadostne energije, kakor slama smo, ki se naglo vžge, a ravno tako naglo tudi ugasne, brez toplote, brez koristi. Tako se že vžga in ugaša cela generacija.

Smoter Učit. pevskega zbora ni zabava, ampak mnogo višji in širji. V glavnem je dvojen: kulturn in organizacijski. Koliko pravih vrednot bi dali svojemu narodu z njim! Povzdignili bi njegov sloves pred vnanjim svetom, a tudi njegova samega bi obogatili s pravo srčno kulturo. Saj »Učit. pevski zbor« naj bi bil le početak glasbeno umetniškega žarišča, ki naj bi širil umetniško vzgojo v vse plasti naroda ter ga s tem kulturno dvignil.

Pa tudi nam samim bi taka ustanova donajala velike koristi. Dvignila bi

Plača k večjemu navzdol. In to kazni bi mu skoro privoščil, ker jo zasluži! Drugače je tov. M. dovolj trpel v Italiji, kjer je dejansko dokazal svoj čist nacionalizem s tem, da je bil suspendiran in obsojen na osem mesečni zapor zaradi — iredentizma. Z odprtim vizirjem sme vprašati: »Kdo je, ki dviga kamen nadme?«

J. R.

naš ugled in našo popularnost med ljudstvom. Poleg materialnega dobička (izpopolnitve v glasbeni izobrazbi), ki bi ga bili deležni pevci, bi imel koristi tudi ves stan.

Pa še nekaj ne smemo pri tem pozabiti, kar nujno potrebuje zdravljenja: bolezen naše organizacije. Velik del tega zdravljenja bi mogel vršiti ravno pevski zbor. Skupne vaje in skupni sestanki, vse to bi oživilo ono pravo tovarištvo, ki ga sedaj tako redko več najdeš.

Skratka: zbor bi mnogo doprinesel k utrditvi organizacijskega čuta, k etičnemu prerojenju, ki ga naš stan ravno sedaj tako krvavo potrebuje. Naša organizacija nujno rabi pomlajenja na vseh koncih in krajih; ena veja tega pomlajenja bi bil Učit. pevski zbor. Dosedaj sr se vsi poskusil v tem pravcu izjaloviti, ker so bili nesrečno začeti. Danes pa je tak nesrečen začetek izključen. Ni nam namreč treba sekati novih poti, le stopiti nam je na uglajene ceste, ki so jih utrli pred nami moravski učitelji in kri naše krvi, naši primorski tovariši. Stvar se da gotovo izvesti, seveda ne smemo delati več starih pogreškov. Okrajne Učit. zbornice puščajmo na miru, saj so že tolikokrat umrli in posili zopet oživeli, da so res potrebni definitivnega počitka. Vso zadevo naj z resnostjo vzame v roke pokrajinska organizacija in naj započne za vso pokrajino. Na letošnjem delegacijskem zborovanju položimo temeljni kamen tej zgradbi.

(Dalje prihodnjič.)

Pokrajinska skupščina UJU — Poverjeništvo Ljubljana — v Šoštanju 4. in 5. julija.

Opozarjamo vnovič, da poteče rok za prijave dne 25. t. m. in da se bo treba točno držati tega roka. Prijave naj bodo natančne po že objavljenih navodilih. Do danes (16. junija) je došlo 10 (reci deset) prijav. Požurite se, požurite, da se nam ne bo zadnje dni delo nakopičilo! Po skupščini so projektirani sledeči izleti: 1. na Dobro čez Velenje in Šent Janž (vodnik tov. Vilher); 2. Huda luknja — Kozjak (vodnik tov. Furlani); 3. Urška (gor iz Šoštanja, dol v Guštanj) vodnik tov. Kurik; 4. Solčava — Logarska dolina — Kamniške planine (vodnik tov. Špenko); 5. Topolšica (vodi tovarišica Skala); 6. Gora Oljka (vodnika tov. Rozman in tovarišica Piano Mara); 7. Državni premostovnik (vodi tov. Pokeržnik); 8. veletovarna usnja Woschnagg v Šoštanju.

Zdravilišče Topolšica in državni premostovnik v Škalah se bosta razkazala v nedeljo 5. julija popoldne tako, da

se bodo udeleženci tega izleta lahko odpeljali že z večernim vlakom. Tovarno usnja si bomo na ogledali v dveh skupinah, in sicer delegati v soboto pred delegacijskim zborovanjem, drugi pa v nedeljo po skupščini (ponoldne). Nujno potrebno je, da se prijavi udeleženci izleta v Topolšico, kjer bo šefzdravnik, g. dr. Savič sam razkazal vse naprave s kratkim predavanjem o zdravljenju jetike in dotični, ki želijo videti naprave in jama v državnem premostovniku v Škalah, vsaj do 2. julija, da more pripravljali odbor pri dotičnih vodstvih ukreniti potrebno. Vse prijave se naslavljaajo na »Upraviteljstvo osnovne šole v Šoštanju«. Za druge izlete se bodo prijave sprejemale 5. julija v Školskem domu! Vse udeležence opozarjamo že sedaj na navodila, ki bodo važna in objavljena v prihodnji številki »Učit. Tovariša«!

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Vsem učit. P. F. S.! Bliža se konec šolskega leta in z njim uspeh ferijalnega dela in uspeha. Ustanovite kjer je mogoče »Lokalne odbore« in tam, kjer so obstojali lanske leto, jih poživite! Tako pošljite v Beograd na »U. O. F. S.« imena dobrotvorov. Ne pozabite na svrsta F. S., kjer so mogoča. Kjer obstojajo dijaške P. F. S. stopite v stik in ukrenite vse potrebno skupno z njimi! Naročite takoj »Vozne isprave«. Dokažimo, da se zavedamo tudi dolžnosti, ne samo pravic F. S.! — Za učit. F. S.: Sl. Mrovlje.

—i Vsem članom 171. učit. P. F. S. v Beli Krajini! Prosim vse član(ice) F. S., da takoj pošljejo za »Vozne isprave« (t. j. 1. Ferijalna legit. in 2. Popis fer. olakšic — znesek 5 Din (pet dinarjev) z natančnim počit. naslovom in s fotografijo! Nadalje prosim, da takoj poravnajo dolžni znesek, drugače ne moremo poslati »Voznih isprav«! — Za P. F. S.: Mrovlje.

—i III. Poč. Kosovski izlet. Da ne bo treba vsem ponovno odgovarjati, ponovno navedem: Program: Ljub-

ljana, Beograd, Skoplje, Niš, Zagreb, Prahovo (po Donavi v Beograd, Ljubljano, Čas: 10—14 dni v začetku avg.). Financa: 1200—1500 Din. Vsak udeleženec mora biti član F. S.! — Zadnji čas za priglasitev je do 20. junija! Za III. Poč. izlet: Slavko Mrovlje, Črnomelj.

—i Vsem članom F. S.! Prosim pošljite eventualne predloge za kongres F. S. ki bo v Ljubljani najkasneje do 5. julija! — S. M.

Vestnik upokojencev.

—up Tovariši(ice), ki so bili upokojeni med junijem in novembrom 1919 ter sedaj prevedeni na dinarsko penzijo in se jim je nova penzija že nakazala v izplačilo, se naprošajo prijaviti svoje naslove »Učit. Tovarišu«, da tudi drugi prizadeti tovariši vidijo, da se je prevedba res dejansko izvedla.

Splošne vesti.

— Spomen'ca Pov. UJU — Ljubljana k projektu šolskega zakona. Pov. UJU — Ljubljana je poslalo vsem merodajnim ministrom, poslancem, klubom, načelnim činiteljem Glavnega Odbora UJU,